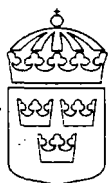

Trafikutskottets betänkande

1989/90:TU11

Beslutanderätten i fråga om
luftfartstaxorna

1989/90
TU11

Sammanfattning

Trafikutskottet tillstyrker förslag i proposition 1989/90:26 om att i luftfartslagen (1957:297) skall inrymmas ett bemyndigande för regeringen att till en myndighet delegera rätt att meddela föreskrifter om avgifter på luftfartsområdet. Utskottet avstyrker förslag i en mp-motion om avslag på propositionen och begäran att regeringen skall återkomma med förslag i ämnet tillsammans med förslag om mål och riktlinjer för utövande av sådan beslutanderätt beträffande luftfartsavgifter som delegeras. Dessa mål och riktlinjer skall enligt motionärerna syfta till att luftfarten lämnar full samhällsekonomisk kostnadstäckning och till att nuvarande snabba flygtrafikökning bromsas upp.

Mp-ledamoten har vid betänkandet fogat en reservation till förman för mp-motionen.

Propositionen

Regeringen föreslår i proposition 1989/90:26 om beslutanderätten i fråga om luftfartstaxorna att riksdagen antar inom kommunikationsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i luftfartslagen (1957:297).

Lagförslaget har tagits in som *bilaga* till detta betänkande.

Motionen

1989/90:T17 av Roy Ottosson m.fl. (mp) vari yrkas

1. att riksdagen avslår proposition 1989/90:26,
2. att riksdagen begär ett förslag till målsättning och riktlinjer för luftfartstaxorna i enlighet med vad som anförts i motionen.

Enligt 6 kap. 13 § luftfartslagen (1957:297) gäller att regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för användning av allmänna flygplatser eller andra allmänna anläggningar eller tjänster för luftfarten. Med stöd härav har regeringen meddelat föreskrifter om (1) landningsavgifter, (2) passageraravgifter, (3) den fasta avgiften enligt en tvådelad tariff — som tillsammans med en rörlig trafikberoende avgift avser i huvudsak konsortiet Scandinavian Airlines Systems (SAS) och Linjeflyg AB:s inrikes passagerartrafik — samt (4) undervägsavgifter. Luftfartsverket bestämmer avgifterna på övriga på flygtrafiken inriktade tjänster, nämligen den rörliga avgiften i den tvådelade tariffen, stationstjänstavgifter samt hangar- och parkeringsavgifter. Vissa restriktioner beträffande avgifternas höjd har gällt på grund av en överenskommelse mellan staten och det privatägda Svensk Interkontinental Lufttrafik AB (SILA).

Staten och SILA — som genom delat ägande och ansvar för AB Aerotransport (ABA) samarbetar i luftfart som ABA och motsvarande bolag i Danmark och Norge bedriver i SAS samt i luftfart som det av ABA och SAS ägda Linjeflyg AB bedriver — träffade år 1983 en i ett protokoll (det s.k. SILA-protokollet) nedtecknad överenskommelse om principerna för det fortsatta samarbetet inom den reguljära luftfarten. Enligt detta protokoll (prop. 1983/84:147, bil. 2) var parterna bl.a. överens om att när luftfartsverket hade nått balans mellan intäkter och kostnader enligt en plan för resultatutjämning över åren kommunikationsdepartementet skulle verka för att höjningar av luftfartstaxorna skulle ske i långsammare takt och i genomsnitt understiga den allmänna prisutvecklingen.

I anslutning till att regeringen i proposition 1989/90:100 (årets budgetproposition) bilaga 8 för riksdagens godkännande framlade förslag om ekonomiska mål och inriktning för luftfartsverkets verksamhet under perioden 1989/90—1991/92 anmälde kommunikationsministern (s. 137—138) att han avsåg att verka för att begränsningen enligt SILA-protokollet beträffande avgiftshöjningar skulle upphävas. När denna begränsning upphör skulle det enligt kommunikationsministern finnas förutsättningar att delegera beslutanderätten beträffande trafikavgifter från regeringen till luftfartsverket. En delegering av beslutanderätten skulle emellertid innebära att statsmakterna skulle lägga fast mål och policy för taxeförändringar. Intill dess borde gällande prismål ligga fast. Kommunikationsministern påpekade att luftfartsverket i samband med treårsplanen borde utarbeta förslag till mål för prissättningen. I propositionen förordades att luftfartsverket skulle ges ökad beslutanderätt beträffande trafikavgifter fr.o.m. den 1 juli 1989. Riksdagen godkände vad som förordats beträffande ekonomiska mål och inriktning av luftfartsverkets verksamhet (bet. 1988/89:TU18, rskr. 254).

I proposition 1989/90:26 föreslås nu att i 6 kap. 13 § luftfartslagen (1957:297) skall fr.o.m. den 1 januari 1990 inrymmas ett bemyndigande för regeringen att till en myndighet delegera rätten att meddela föreskrifter om avgifter som avses i paragrafen, dvs. avgifter för användning av allmänna flygplatser eller andra allmänna anläggningar eller tjänster för luftfarten.

I motion 1989/90:T17 (mp) föreslås (yrkande 1) att propositionen skall avslås med hänsyn till att förslaget till lagändring inte har föregåtts eller kompletterats med ett förslag till riksdagen om de mål och den policy för taxeförändringar som bör gälla vid en delegation av beslutanderätten om taxorna. Motionärerna begär (yrkande 2) att regeringen skall återkomma till riksdagen med ett förslag till lagändring varvid för riksdagen även läggs fram förslag till mål och riktlinjer för luftfartstaxorna som skall gå ut på dels att full samhällsekonomisk kostnadsäckning erhålls, dels att nuvarande snabba flygtrafikökning bromsas upp och ersätts med en krympning till en rimligare nivå.

Under hand har från kommunikationsdepartementet inhämtats att fråga om upphävande av begränsningen av avgiftshöjningar har tagits upp med SILA men att närmare förhandlingar i frågan avses skötas upp först när den i propositionen föreslagna lagändringen har antagits. Från departementet har vidare under hand inhämtats att förslag till de mål och den policy för avgiftsförändringar som skall gälla vid en delegation av beslutanderätten beträffande avgifter avses skötas framläggas för riksdagen i anslutning till att treårsplan för luftfartsverkets verksamhet läggs fram.

Utskottet har inte något att erinra mot att det i luftfartslagen fr.o.m. den 1 januari 1990 inryms möjlighet för regeringen att till myndighet delegera beslutanderätt beträffande luftfartsavgifter. Förutsättning för att delegation av beslutanderätt skall få ske och delegerad beslutanderätt få utövas skall emellertid enligt utskottets mening vara att statsmakterna har fastlagt mål och policy för avgiftsförändringar som skall få beslutas med stöd av delegation. Med en sådan förutsättning tillgodoses enligt utskottets mening det syfte som ligger bakom yrkandet i motionen om avslag på propositionen, varför motionen i denna del inte bör föranleda något initiativ av riksdagen utan kan avslås.

På grundval av förslag i proposition 1987/88:50 fattade riksdagen år 1988 beslut om trafikpolitiken inför 1990-talet varvid riktlinjer fastlades för fördelningen av trafikavgifter i samhället och för kostnadsansvaret för olika trafikgrenar — bl.a. avseende luftfarten. De övergripande frågorna behandlades i utskottets av riksdagen godkända betänkande TU 1987/88:13 (rskr. 159). Någon anledning att med hänsyn till vad som anförs i motionen ta initiativ till en omprövning av det som då bestämdes beträffande luftfarten i syfte att denna skall krympas finns enligt utskottets mening inte. Motionen bör därför även i återstående del avslås.

Utskottet har inte något att erinra mot utformningen av förslaget till ändring i luftfartslagen.

1989/90:TU11

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen med avslag på motion 1989/90:T17 antar det i proposition 1989/90:16 framlagda förslaget till lag om ändring i luftfartslagen (1957:297).

res. (mp)

Stockholm den 21 november 1989

På trafikutskottets vägnar

Birger Rosqvist

Närvarande: Birger Rosqvist (s), Rolf Clarkson (m), Ove Karlsson (s), Olle Östrand (s), Kenth Skårvik (fp), Elving Andersson (c), Sven-Gösta Signell (s), Margit Sandén (s), Rune Johansson (s), Sten-Ove Sundström (s), Sten Andersson i Malmö (m), Hugo Bergdahl (fp), Rune Thorén (c), Roy Ottosson (mp), Jarl Lander (s) och Tom Heyman (m).

Reservation

Roy Ottosson (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Under hand" och på s. 4 slutar med "i luftfartslagen", bort ha följande lydelse:

Innan riksdagen i luftfartslagen inrymmer en möjlighet att till myndighet delegera rätt att besluta om avgifter för luftfarten måste — såsom framhålls i motionen — de mål och den policy ha fastlagts som skall gälla då myndighet med stöd av delegation beslutar om avgiftsförändringar. Propositionen bör därför som föreslås i motionen avslås, och regeringen bör som också föreslås i motionen återkomma med nytt förslag till lagändring, vilket är kompletterat med förslag till mål och riktlinjer för utövande av sådan beslutanderätt om luftfartsavgifterna som delegeras. Dessa mål och riktlinjer bör syfta till att luftfarten lämnar full samhällsekonomisk kostnadstäckning och till att nuvarande snabba flygtrafikökning bromsas upp och ersätts med en krympning till en rimligare nivå.

Utskottet tillstyrker sålunda motion T17 (mp).

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med bifall till motion 1989/90:T17 avslår proposition 1989/90:16.

Propositionens lagförslag

1989/90:TU11

Förslag till

Bilaga

Lag om ändring i luftfartslagen (1957:297)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 13 § luftfartslagen (1957:297)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

13 §

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för användning av allmänna flygplatser eller andra allmänna anläggningar eller tjänster för luftfarten.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för användning av allmänna flygplatser eller andra allmänna anläggningar eller tjänster för luftfarten.

Beslut angående avgift som är förfallen till betalning får verkställas enligt utsökningsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

¹ Lagen omtryckt 1986:166.

